

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Развод И Законна Раздяла](#) > [Spain](#)

Развод и законна раздяла

Испания

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какви са условията за получаване на развод?

След въведената със Закон 15/2005 реформа, за да бъде получен развод в Испания, няма изисквания за настъпила раздяла, нито за наличието на законоустановени основания.

Бракоразводно производство може да бъде образувано по искане само на един от съпрузите, на двамата или на един от тях със съгласието на другия. За получаването на решение за развод е достатъчно да бъдат изпълнени следните изисквания и обстоятелства:

1. изминали са три месеца от сключването на брака, ако разводът се иска и от двамата съпрузи или от единия от тях със съгласието на другия;
2. изминали са три месеца от сключването на брака, ако разводът се иска само от единия от съпрузите;
3. може да се подаде молба за развод без какъвто и да било срок на изчакване след сключването на брака, когато има доказателства за риск за живота, физическото здраве, свободата, психическото здраве или сексуалната свобода и здраве на подалия молбата съпруг или на децата на двамата съпрузи или на някой от тях.

От гореизложеното следва, че, след като посоченият по-горе срок изтече, а в последния случай дори без да се изчаква изтичането на този срок, е достатъчно единият съпруг да не желае да продължи брака, за да може той да подаде молба за развод и такъв да бъде допуснат без ответникът да има право да се противопостави по съществени основания.

Бракоразводното производство може да бъде по взаимно съгласие или по исков ред.

В първия случай молбата трябва да бъде придружена от споразумение за уреждане на прекратяването на брака, в което се определят мерките, договорени във връзка с грижата за деца, по отношение на които родителските права се упражняват съвместно и, когато е подходящо, договореностите във връзка с общуването на децата и престоя им при родителя, с когото не живеят обичайно, и ако се счете за необходимо, договорености за посещение и общуване на внуците с техните баби и дядовци, като винаги се вземат предвид интересите на децата, договорености във връзка с домашни любимци, като се вземат предвид интересите на членовете на семейството и хуманното отношение към животното; разпределението на периодите на съжителство и полагане на грижи, когато това е необходимо, както и разходите, свързани с грижата за животно, използването на жилището и обзавеждането, приносът към разходите за брак и издръжка, както и основата за тяхното актуализиране и всякакви гаранции, ликвидация, когато се налага от режима на имуществени отношения, и издръжка, която при целесъобразност се изплаща на единия от съпрузите.

Във втория случай към молбата се прилага предложение за мерките за уреждане на последиците от развода или раздялата, които се обсъждат в хода на производството, като, ако страните не постигнат споразумение, решението се взема от съдебния орган.

Във всеки случай съдилищата са компетентни да разглеждат положението на недееспособни ненавършили пълнолетие деца или на по-големи деца, по отношение на които съдилищата са разпоредили мерки за родителска подкрепа.

В случай че няма деца, е компетентен (по избор на страните) съдебният секретар или нотариус.

При изпълнение на възложените им нотариални задължения дипломатическите или консулските служители не могат разрешат изготвянето на нотариално заверен акт за раздяла или развод.

След като съгласно Закон 13/2005 бракът подлежи на едни и същи изисквания и последици, независимо дали двете страни са от един и същи пол или от различни полове, разпоредбите относно унищожаването, законната раздяла и развода са приложими за всички бракове между лица от един и същ пол или от различни полове.

2 Какви са основанията за развод?

След въведената със Закон 15/2005 реформа в Испания за развод не се изисква посочването на каквито и да било мотиви, тъй като поддържането на брачната връзка се счита за израз на свободната воля на съпрузите.

Единственото изискване е да са изтекли посочените в раздел 1 срокове.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Първата последица от развода е, че брачната връзка се прекратява. С него се прекратява задължението за съжителство и предоставяне на взаимопомощ, произтичащо от тази връзка, като двамата съпрузи отново са свободни да сключват нови бракове.

Според испанското право съпругата не е задължена да приема фамилното име на своя съпруг при сключването на брак, както е случаят в други държави.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

С развода се прекратява режимът на съпружеските имуществени отношения и цялото съвместно имущество, ако такова е натрупано, се ликвидира, което води до подялба на общите активи — процес, който се определя от режима на имуществени отношения при сключването на брака.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Законната раздяла, унищожаването и разводът не освобождават родителите от отговорностите им по отношение на собствените им деца.

Що се отнася до личните мерки по отношение на децата от брака, трябва да се вземе решение относно: а) упражняването на родителските права, б) родителските права, и в) договореностите за посещения и престой. Всички тези мерки попадат в обхвата на „родителската отговорност“, посочена в инструментите на ЕС.

Като форма на родителска отговорност, родителските права винаги трябва да се упражняват в интерес на децата, при зачитане на тяхната личност и права, както и на физическата и психическата им неприкосновеност. Това включва следните права и задължения: 1. грижи, упражняване на родителските права, изхранване, възпитание и пълно образование, 2. представителство и управление на имуществото и 3. определяне на обичайното местопребиваване на ненавършилото пълнолетие лице, което може да бъде променено само със съгласието на двамата родители, а при липса на такова — с разрешение на съда. Промяната на пребиваването на ненавършили пълнолетие деца без съгласието и на двамата родители може да представлява отвличане.

Във връзка с упражняването на родителските права, висшите интереси на детето са определящи за това

дали да се предостави съвместно упражняване на родителските права или те да се упражняват само от единия родител.

В автономните области на Испания съществуват различни законодателни системи, включващи собствени правила в областта на семейното право, които трябва да се вземат предвид за всеки отделен случай.

В Гражданския кодекс се предвижда, че съвместното упражняване на родителски права по отношение деца трябва да бъде предоставено, когато то е поискано от родителите в предложеното споразумение за уреждане на прекратяването на брака или когато такова споразумение е постигнато в хода на производството. Ако не може да бъде постигнато споразумение, решението за упражняването на родителските права може да бъде взето от съда по искане на една от страните и въз основа на доклад от прокуратурата (Ministerio Fiscal), който се базира на надлежната защита на висшите интереси на детето. В съдебната практика на Върховния съд се установява, че съвместното упражняване на родителските права не е изключение, а по-скоро обичайна и дори желана мярка, доколкото се прилага правото на децата на лични отношения и с двамата родители, дори в случаи на кризи, ако това е осъществимо.

Що се отнася до издръжката на деца от брака, принципът е, че раздялата на родителите не ги освобождава от отговорностите им спрямо собствените им деца и двамата трябва да дават своя принос за издръжката на децата. Издръжката обхваща всичко необходимо по отношение на храната, настаняването, облеклото и медицинските грижи, възпитанието и образованието, докато детето навърши пълнолетие и дори след това, когато детето не е успяло да завърши образованието си не по своя вина.

Обикновено това означава, че съпруг, който не упражнява родителски права по отношение на децата, трябва да плаща издръжка на този, който упражнява родителските права, докато децата станат финансово независими или в случай че не са успели да станат финансово независими не по своя вина. Ако се предостави съвместно упражняване на родителските права, обикновено всеки родител заплаща текущите разходи на децата в периода, когато са с него (облекло, храна или настаняване), а за останалите разходи се открива обща сметка, в която всеки родител внася месечни вноски или плаща пропорционално спрямо финансовото си състояние. При все това, ако финансовите възможности на двамата родители са много различни, нищо не пречи на единия родител да предостави известна сума на другия, за да може той да посрещне разходите, свързани с децата, през времето, когато те са с него.

Висшият съдебен съвет (Consejo General del Poder Judicial) е изготвил [таблици за определяне на плащанията за издръжка на деца в рамките на производствата в областта на семейното право](#) и предлага онлайн ИТ приложение за улесняване на изчисленията във всеки случай. Те служат само за насоки.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

Съпруг, чиято раздяла или развод води до финансов дисбаланс по отношение на другия, в резултат на което положението на въпросния съпруг става по-лошо, отколкото преди кризата в брачните отношения, има право на обезщетение, което може да бъде под формата на временна или неопределена помощ, или еднократно плащане, съгласно определено в споразумението за уреждане на прекратяването на брака или в съдебното решение.

Някои територии имат специални разпоредби в това отношение.

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Законна раздяла означава, че съпрузите повече не живеят заедно; с други думи, с нея се прекратява задължението за съжителство, но брачната връзка се запазва. С нея престава да съществува и възможността за обвързване на активите на другия съпруг с покриването на разходите на домакинството.

5 Какви са условията за законна раздяла?

Както и при развода, след въведената със Закон 15/2005 реформа за законна раздяла в Испания не се

изисква посочване на никакви мотиви, тъй като поддържането на брачната връзка се счита за израз на свободната воля на съпрузите.

Единственото изискване е да се спази минималният срок след сключването на брака, преди да се предяви иск за законна раздяла (освен в някои случаи). Тези срокове са същите като при бракоразводното производство, както е посочено в точка 1.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Последиците от законната раздяла са същите като тези от развода: съпрузите вече не живеят заедно и активите на другия съпруг вече не може да бъдат обвързани с покриването на разходите на домакинството от датата на окончателното съдебно решение или решение, с което се обявява разводът, или след като и двамата съпрузи са дали съгласие в нотариално заверен акт. Разликата е, че при законната раздяла брачната връзка отслабва, но не се прекратява.

Следователно помирието е възможно, тъй като брачната връзка не е прекратена. За да има правна сила помирието обаче, съдът трябва да бъде уведомен от двете страни поотделно. В същото време, ако съпрузите са сключили брак при условията на режим на общо имущество (като например *sociedad de gananciales*, при който половината от приходите на единия съпруг се считат за собственост на другия съпруг), този режим се прекратява и се заменя от режим на разделност.

По същия начин законната раздяла (или дори фактическата раздяла) поставя край на презумпцията за произход, при която деца, родени след по-малко от 300 дни след раздялата, се считат за деца на съпруга.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Унищожаването на брака (което важи за бракове както между лица от един и същ пол, така и между лица от различен пол) включва обявяване от съда, че сключеният брак има пороци, поради които той е бил нищожен от самото начало. Всъщност обявяването от съда означава, че бракът изобщо не е съществувал и следователно никога не е имал правна сила. Съответно и двамата съпрузи възстановяват своето положение на несемейни лица.

Унищожаването на брака означава неговото прекратяване, ликвидиране на режима на имуществени отношения и преустановяване на задължението за съжителство и взаимопомощ.

За разлика от случаите на законна раздяла или развод несъществуването на брака означава, че не се плащат компенсаторни обезщетения, тъй като за целта се изисква съществуването на действителен брак. Това положение се смекчава от възможността на съпруга, който е действал добросъвестно, да му бъде присъдено обезщетение за претърпени вреди, когато другият съпруг е действал недобросъвестно при сключването на брака.

По отношение на децата се прилагат правните последици, които вече са били възникнали преди постановяване на съдебното решение за унищожаване на брака. Следователно тези последици са същите като в случаите на раздяла или развод.

Освен декларацията за унищожаване на брак от граждански съд, в Испания също се признават гражданските последици от решения на църковни съдилища за обявяване на унищожаването на канонически брак или папски решения по отношение на кратък, неконсумиран брак, за които се изисква процедура за валидиране (сходна с процедурата по *екзекватура*), като това се извършва от първоинстанционните съдилища (*Juzgados de Primera Instancia*) (а когато има такива — от съдилищата, специализирани в семейното право). Това признаване се основава на Споразумението между Испания и Светия престол по правните въпроси, подписано на 3 януари 1979 г.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Условията, водещи до унищожаването на брака, независимо под каква форма е сключен, са следните:

1. липса на съгласие за сключване на брака;
2. бракът е сключен въпреки наличието на една от пречките за сключване на брак;
3. бракът е сключен без участието на мирови съдия, кмет или общински съветник, съдебен секретар, нотариус или длъжностно лице, пред което трябва да бъде сключен, или без присъствието на свидетели;
4. бракът е сключен, като едната страна е била в заблуда относно самоличността или личните качества на другата страна, което може да е било решаващо за даването на нейното съгласие за сключване на брака;
5. бракът е сключен по принуда или морална принуда.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

При унищожаването на брака се установява, че той е бил недействителен от самото му сключване. В резултат на това съпрузите възстановяват своето положение на несемейни лица.

Всички последици, които унищоженият брак вече е породил през периода между сключването му и датата на решението за унищожаването му, остават действителни, що се отнася до децата и съпругът или съпрузите, който/които са действали добросъвестно.

Когато брачното имущество се ликвидира, съпругът, който е действал недобросъвестно, не участва в подялбата на каквито и да било печалби със съпруга, който е действал добросъвестно.

Освен това, ако е имало съжителство, страната, която е действала добросъвестно, може да получи обезщетение за отстраняване на евентуален финансов дисбаланс, какъвто може да бъде причинен от решението за унищожаване.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способности за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

В Испания семейната медиация е уредена на държавно равнище в Закона за медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси: [Закон 5/2012 от 6 юли 2012 г.](#), с който в испанското право се транспонира Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси.

Общите принципи, уреждащи медиацията, са: доброволен характер и свободен избор, безпристрастност, неутралност и поверителност. Тези принципи се допълват от правила или насоки, направляващи действията на страните в хода на медиацията, като добросъвестност и взаимно уважение, както и тяхното задължение да сътрудничат и да подкрепят медиатора.

С горепосоченият Закон 5/2012 се урежда „медиацията по трансгранични спорове“, което ще рече такива, при които поне една от страните е с постоянно местожителство или обичайно местопребиваване в държава, различна от тази по постоянното местожителство на някоя от другите засегнати страни, когато са съгласни да използват медиация или когато медиацията е задължителна съгласно приложимото право. Той обхваща също така конфликти, които са предотвратени или разрешени чрез споразумение за медиация, независимо от мястото, на което е сключено споразумението, когато, след смяната на местопребиваването на някоя от страните, то е предназначено да утвърди споразумението или някоя от последиците от него на територията на друга държава.

Повечето автономни области са приели закони за семейната медиация. Например: Андалусия — Закон 1/2009 от 27 февруари 2009 г. относно семейната медиация в Андалусия; Арагон — Закон 9/2011 от 24 март 2011 г. относно семейната медиация в Арагон; Астурия — Закон 3/2007 от 23 март 2007 г. относно семейната медиация; Канарски острови — Закон 15/2003 от 8 април 2003 г. относно семейната медиация; Кантабрия — Закон 1/2011 от 28 март 2011 г. относно медиацията в автономна област Кантабрия; Кастилия-Ла Манча — Закон 4/2005 от 24 май 2005 г. относно социалната услуга по специализирана семейна медиация; Кастилия и Леон — Закон 1/2006 от 6 април 2006 г. относно семейната медиация в Кастилия и Леон; Каталония (особено важно в тази автономна област, тъй като в нея е развита законодателна компетентност в тази сфера, като в член 233, параграф 6 от Гражданския кодекс на Каталония се предвижда, че съдебният орган може да насочи съпрузите към информационна

среща за медиация, когато, с оглед на обстоятелствата по делото, прецени, че все още е възможно да се постигне споразумение); Валенсия — Закон 7/2001 от 26 ноември 2001 г. за регламентиране на семейната медиация във Валенсия; Галисия — Закон 4/2001 от 31 май 2001 г. относно семейната медиация; Балеарски острови — Закон 14/2010 от 9 декември 2010 г. относно семейната медиация в Балеарските острови; Мадрид — Закон 1/2007 от 21 февруари 2007 г. относно семейната медиация в Мадрид; и Страната на баските — Закон 1/2008 от 8 февруари 2008 г. относно семейната медиация, чрез съответните автономни парламенти.

На държавно равнище, в член 770, алинея 7 от [Гражданския процесуален закон](#) се предвижда, че по отношение на раздялата и развода страните може по взаимно съгласие да поискат спиране на производството за целите на медиацията.

При презгранични брачни производства се прилага член 25 от Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г., който гласи „възможно най-рано и на всеки етап на производството съдът пряко или, когато е уместно, със съдействието на централните органи приканва страните да обмислят дали желаят да започнат медиация или да използват други алтернативни способи за разрешаване на спорове, освен ако това противоречи на висшия интерес на детето, неподходящо е в конкретния случай или би забавило ненужно производството“.

Медиация е възможна и в случаи на международно отвлечане на деца, въпреки че в такъв случай процедурата по медиация трябва да бъде възможно най-бърза и всяко действие трябва да бъде съсредоточено във възможно най-малко заседания. Спирането на процедурата по медиация не може да превишава предвидения в закона срок за решаване на делото за отвлечане. Ако медиацията доведе до споразумение (което може да обхваща и други въпроси), то трябва да бъде одобрено от съдията, като се вземат предвид действащото законодателство и висшите интереси на детето. Компетентността по въпроси, свързани с отвлечането на деца, обаче е различна от тази по семейни производства; първата попада в правомощията на съдилищата в столиците на провинциите, докато втората може да бъде упражнявана от съдилищата във всеки съдебен район. Следователно, ако споразумението обхваща различни въпроси, може да се наложи то да бъде одобрено от различни съдии (т.е. от съда в столицата на провинцията за въпросите, свързани с отвлечането на деца, и от съответния семеен съдия за другите въпроси).

В граждански производства, които попадат в компетентността на съдилищата, занимаващи се с насилие над жени (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), медиацията е забранена.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

а) Къде да подам молбата си?

Когато се установи международната компетентност на испанските съдилища за разглеждане на делото (уредена в [Регламент \(ЕС\) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г.](#)) и, когато е подходящо, компетентността да разглеждат мерките, допълващи решението за гаранцията, трябва да се внесе иск пред първоинстанционния съд за развод, законна раздяла или унищожаване на брака (освен случаите, които се решават от нотариус, а именно развод или законна раздяла по взаимно съгласие, когато няма ненавършили пълнолетие деца). В някои съдебни райони има първоинстанционни съдилища, които са специализирани по семейно право. По-специално това е първоинстанционният съд:

- по мястото, където се намира семейното жилище;
- ако съпрузите живеят в различни съдебни райони, ищецът може да избира между съда по:
 - мястото, където се намира последното семейно жилище,
 - или местожителството на ответника,
 - или, ако ответникът няма постоянно местожителство или местопребиваване, молбата може да бъде подадена по мястото, където ответникът пребивава или последно е пребивавал, по избор на ищеца;

- ако ответникът няма постоянно местожителство или местопребиваване, молбата може да бъде подадена по мястото, където ответникът пребивава или последно е пребивавал, по избор на ищеца;
- ако компетентността не може да бъде установена и по този начин, компетентен е първоинстанционният съд по местожителството на ищеца;
- когато молбата за развод или законна раздяла се подава съвместно от двамата съпрузи, те могат да направят това пред съдията:
 - по мястото, където последно са живели заедно,
 - или по местожителство на единия от ищите;
- молбите за предприемане на предварителни временни мерки могат да се разглеждат от съдия от първоинстанционния съд по местожителство на ищеца.

В Испания с [Органичен закон 1/2004 от 28 декември 2004 г. относно цялостните мерки за защита срещу основаното на пола насилие са създадени съдилища, които разглеждат случаи на насилие над жени](#), като те имат компетентност на граждански съдилища, гледащи производства за законна раздяла, развод и унищожаване на брак, в случаи, в които едната от страните в гражданското производство е жена, която е жертва на основано на пола насилие, съгласно посоченото в член 87 ter, алинея 1, буква а) от Устройствения закон за съдебната власт, и в които едната от страните в гражданското производство е била обект на разследване като извършител, подбудител или необходим съучастник в акт на основано на пола насилие. В този случай молбата трябва да се подаде в съда, гледащ наказателното производство за насилие над жени.

За информация относно испанските съдебни институции и за намиране на съд можете да направите справка в [търсачката за съдилища](#) на уебсайта на Висшия съдебен съвет.

За случаи, разглеждани от нотариус, съответният публичен акт трябва да бъде изготвен от нотариуса на мястото, където съпрузите са живели последно заедно, или по местожителството или обичайното местопребиваване на единия от ищите.

Практическото ръководство за прилагането на Регламент „Брюксел IIб“ може да бъде намерено на следната страница: [Публикации на ЕСМ](#)

б) Формалности и документи

Когато се води производство пред съд, молбата за унищожаване на брак, законна раздяла или развод трябва да бъде подадена в писмен вид и подписана от адвокатите на ищеца (*letrado* и *procurador*). Услугите на тези специалист може да бъдат споделени, когато съпрузите подават съвместно молба за законна раздяла или развод.

Към молбите за законна раздяла, унищожаване на брак или развод трябва да се приложат:

- удостоверение за сключване на брака и удостоверенията за раждане на всички деца; не е достатъчно да се представи само извадка от семейният регистър (*libro de familia*),
- документи, въз основа на които ищецът основава своето искане,
- документите, които са необходими за оценка на финансовото положение на съпрузите, и, ако е приложимо, на децата, като данъчни декларации, фишове за заплата, банкови удостоверения, актове за собственост или удостоверения за регистриране на имущество, когато страните предявяват иск по въпроси, свързани с имущество,
- план за родителство във връзка с мерки, свързани с недееспособни ненавършили пълнолетие деца или по-големи деца, по отношение на които съдилищата са постановили мерки за родителска подкрепа,
- предложение за споразумение за уреждане на прекратяването на брака, ако се иска законна раздяла или развод чрез съвместна молба.

Ако въпросът се гледа пред нотариус (развод или законна раздяла по взаимно съгласие, когато няма недееспособни ненавършили пълнолетие деца), по закон съпрузите трябва да бъдат придружени от практикуващ адвокат за изпълнението на публичния акт и трябва да предоставят, в допълнение към удостоверенията от Регистъра по гражданско състояние, споразумението за уреждане на прекратяването на брака.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Испания признава правото на испанските граждани, на гражданите на други държави — членки на Европейския съюз, и на чужденците в Испания на безплатна правна помощ, ако могат да докажат, че не разполагат с достатъчно средства за участие в съдебно производство.

Физическите лица имат право на правна помощ, ако не разполагат с достатъчно активи и приходите и брутните им доходи, изчислени на годишна база за всички пера и на член на семейството, не надхвърлят следните прагове:

1. два пъти размера на публичния комплексен индекс на доходите (IPREM), който е в сила към момента на подаване на молбата, за лица, които не са членове на никаква семейна единица;
2. два и половина пъти размера на публичния комплексен индекс на доходите, който е в сила към момента на подаване на молбата, когато са член на даден тип семейна единица от по-малко от четирима души;
3. тройния размер на този индекс за семейни единици от четирима или повече души.

Изчисляване на IPREM

Изчисляване на IPREM: информация за размера на IPREM и промените в него могат да бъдат намерени на адрес: <http://www.iprem.com.es>

Молбата трябва да се подаде към адвокатската колегия (Colegio de Abogados) на същото място като съда или трибунала, който ще разглежда основното производство, или съда по местожителство на ищеца; в последния случай съдебният орган ще препрати молбата към адвокатската колегия по териториална компетентност.

Адвокатските колегии са определени за орган, отговарящ за получаването на молби в презгранични спорове. В такива спорове органът, който завежда молбата, е адвокатската колегия по обичайното местопребиваване или постоянното местожителство на ищеца.

Европейски гражданин, чиято държава е страна по Европейското споразумение за предаване на молби за правна помощ, може да подаде молба към централния орган, определен от собствената му държава за целите на изпълнението на споразумението.

Молбата трябва да бъде подадена, преди да бъде образувано производството или — ако страната, която иска правна помощ, е ответникът — преди оспорването на молбата. Както ищецът, така и ответникът обаче могат впоследствие да подадат молба за правна помощ, ако докажат, че финансовото им положение се е променило.

Когато общите активи не са достатъчни и единият от съпрузите не може да получи правна помощ поради финансовото положение на другия, последният може да бъде задължен да покрие всички или част от разходите по съдебния процес съгласно процедура, известна като *litis expensas* (разходи по съдебен процес при специални правила за производства по развод).

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Решенията, постановени от испански съдилища по дела за законна раздяла, развод и унищожаване на брак, могат да бъдат обжалвани. Жалбите трябва да бъдат подадени в срок до двадесет дни в първоинстанционния съд, постановил обжалваното решение, срещу което формално е насочена жалбата; въпросът попада в компетентността на съответния съд на провинцията (*Audiencia Provincial*). В някои случаи пред гражданското отделение на Върховния съд или пред гражданските и наказателните отделения на висшите съдилища (*Tribunales Superiores de Justicia*) може да бъде подадена касационна жалба или, когато е приложимо, извънредна жалба на основание процедурно нарушение срещу решението по обжалването, ако в съответната автономна област съществуват специални правила.

Обжалването на определението по законовия ред не спира действието на одобрените с решението мерки. Ако жалбата се отнася само до решенията относно мерки, съдебният секретар трябва да обяви решението за унищожаване, раздяла или развод за окончателно и вписването му в Регистъра по гражданско състояние ще бъде одобрено.

В производства за законна раздяла и развод по взаимно съгласие решението, с което предложеното споразумение за уреждане на прекратяването на брака се одобрява в неговата цялост, не подлежи на обжалване, освен от прокуратурата, ако е привлечена, като тя може да подаде жалба в интерес на всяко ненавършило пълнолетие лице или недееспособно дете. Ако не бъде одобрена мярка, може да се подаде жалба.

Що се отнася до временните и предварителните мерки, които съдията може да приеме преди или по време на производството за законна раздяла, унищожаване или развод, решението, с което се приемат такива мерки, не подлежи на обжалване предвид временната му валидност, тъй като ще бъде заменено от постановеното в производството за законна раздяла, унищожаване или развод съдебно решение.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

В тази област

се прилага [Регламент \(ЕС\) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца \(преработен текст\)](#), известен като „Регламент Брюксел IIб“, в сила за всички държави членки, с изключение на Дания.

От 1 август 2022 г. Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета (Регламент Брюксел IIб) заменя Регламент (ЕО) № 2201/2003 (Регламент Брюксел IIа). В зависимост от времевия обхват трябва да се приложи единият или другият инструмент.

Ако въз основа на съдебни решения по дела за развод, законна раздяла или унищожаване на брака, постановени в друга държава членка (и в Обединеното кралство до 31 декември 2020 г.), се цели единствено да се актуализират данните в гражданския регистър на дадена държава членка, и ако, според законодателството на съответната държава членка, тези решения повече не подлежат на обжалване по съдебен ред, достатъчно е в тази връзка да бъде подадена молба към Регистъра по гражданско състояние, в съответствие с разпоредбите на приложимия регламент, към която се прилагат:

- копие на решението, което трябва да отговаря на необходимите изисквания за установяване на неговата автентичност според правото на държавата, която го е издала,
- удостоверение по стандартизиран официален образец, издадено от национален съд или трибунал или компетентен орган в държавата членка, в която е произнесено решението,
- ако решението е произнесено в отсъствието на ответника — документи, показващи, че молбата е надлежно връчена на ответника.

Ако в Испания се иска признаване на решение за развод, унищожаване на брак или законна раздяла, което е постановено в дадена държава членка, с изключение на Дания, ще трябва да бъде подадена молба за признаване, без да е необходимо въпросното решение да е обвързващо в държавата членка, в която е било постановено (достатъчно е то да подлежи на изпълнение в държавата по произход) пред първоинстанционния съдия по местожителството на лицето, срещу което е подадена молбата за признаване или обявяване на непризнаване. Ако ответникът не живее в Испания, молбата може да бъде подадена по настоящото му/й местопребиваване в Испания или последното му/й местопребиваване в Испания или, при липсата на всички горепосочени, по постоянното местожителство на ищеца.

Молбата се подава в писмен вид, като се използват услугите на адвокат, и към нея трябва да бъдат приложени същите документи, както и в предходния случай.

Срещу признаването на решение може да се възрази.

Признаването в Испания на решения, които са произнесени в Дания, се ръководи от [Закон 29/2015 от 30 юли 2015 г. относно международното правно сътрудничество по граждански дела](#). Процедурата започва с подаване на молба директно до компетентния първоинстанционен съд.

Ако се цели само вписване в Регистъра по гражданско състояние, не е необходимо получаване на предварително или *exequatur* съдебно одобрение, тъй като се прилага [Закон 20/2011 от 21 юли 2011 г. относно Регистъра по гражданско състояние](#).

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Процедурата по подаване на молба за непризнаване на дадено решение е същата като тази по подаване на молба за признаване. Ако решението е било признато в съответствие с Регламент (ЕО) 2019/1111 на Съвета, възражение може да бъде подадено едва след нотифициране на решението за признаване, като жалбата ще трябва да бъде подадена до съответния съд на провинцията в рамките на законоустановения срок.

Ако въпросът се отнася до решение, което е постановено в Дания, възражението трябва да бъде подадено, докато то все още е в първоинстанционния съд и съдът разглежда молбата на другата страна за признаването му. Във всички случаи е необходимо да бъде ангажиран адвокат, който официално да представи възражението.

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

След влизането в сила на [Регламент \(ЕС\) № 1259/2010 на 21 юни 2012 г.](#) и в съответствие с членове 5 и 8 от него съпрузите могат да избират приложимото право при тяхната законна раздяла или развод измежду посочените в споменатия регламент. Ако те не направят такъв избор, разводът и законната раздяла ще се разглеждат по правото на държавата:

1. в която съпрузите имат обичайно местопребиваване към момента на сезиране на съда; или, ако няма такава,
2. в която съпрузите са имали последното обичайно местопребиваване, ако периодът на местопребиваване не е приключил повече от 1 година преди сезирането на съда, доколкото единият от съпрузите все още пребивава в тази държава към момента на сезиране на съда; или, ако няма такава,
3. на която и двамата съпрузи са граждани към момента на сезиране на съда; или, ако няма такава,
4. в която е сезиран съдът.

Приложимото право за унищожаване на брака и последиците от него ще бъде определено в съответствие с приложимото право за сключване на брак, в съответствие с Гражданския кодекс.

По отношение на режима на имуществени отношения приложимото право ще се определя с [Регламент \(ЕС\) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 г.](#) за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, или, ако той не се прилага, с член 9, параграф 2 от [Гражданския кодекс на Испания](#).

Въпроси, свързани с родителската отговорност по отношение на деца, се уреждат съгласно [Хагската конвенция от 19 октомври 1996 г.](#), според правото на сезирания съд.

Що се отнася до временните мерки, се прилага същото право като това, което се прилага съответно спрямо законната раздяла, унищожаването на брака и развода, освен по отношение на спешни мерки, които могат да бъдат предприети по отношение на лица или имущество, които се намират в Испания, дори когато не притежават компетентност по делото.

Приложимото право към задълженията за издръжка ще се определя съгласно [Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка](#).

Приложимото право по отношение на режима на имуществени отношения ще се определя съгласно [Регламент \(ЕС\) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 г.](#)

Що се отнася до предоставянето на доказателства за чуждестранен закон в Испания, ако случаят е такъв, неговото съдържание и действителност ще трябва да бъдат доказани. Испанският съд може да установи това с всякакви средства, които сметне за необходими, за да го приложи.

Накрая, трябва да се подчертае, че производствата, образувани в Испания, винаги се ръководят от испанското процесуално право, независимо от правото, което е приложимо по отношение на развода, законната раздяла или унищожаването на брака. Тези процедури се уреждат в дял I от книга IV на [Закон 1/2000 от 7 януари 2000 г. относно Гражданското производство](#).

Тази уеб страница е част от „[Вашата Европа](#)“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

■ Последна актуализация: 25/09/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.